

יידישע

פעסטער צייטונג

דריטער טאג וואכענליך... פריערע פרישע...

אויף דער צייטונג קאנן מאן... פריערע פרישע...

Nr. 28. דריטער טאג וואכענליך

פעסט, מאנאט: אדר ב' ה'תרמ"א.

Pest, den 7. März 1881.

פערשידענע נייאנקויטען.

אויף דער צייטונג קאנן מאן... פריערע פרישע... דער פריערע פרישע...

ווייניג דעם קריגענס נכט מער... פריערע פרישע... דער פריערע פרישע...

דער גרינעיש-טירקישע קריגע-אונפער מיידליך!

טראץ דער ערנסטליכען פריערע פרישע... דער פריערע פרישע... דער פריערע פרישע...

לידגוס האבע" - יעצט ערשייף הערר פאר-
קענבערג, דער ניכט בלאס דעפוטירטער, זאגערן
אויך אבע-בייגעמישטער פאן בערלין אזוי, דאס
האט איר אונט; פריטס ביסמארק האט קיינען
ניגוד, דאזיכער פלאנע צו פיררן, דאס ער איינע
צו האקע וואהונגס-שטייער צאהלען, ער צאהלט
נאך צו ווייניג פריטס פאן פלעס מיט נאך 65,000
גולדען, הערר בלייבארייער נאך 61,000 גולדען וואה-
נונגס-שטייער צאהלען, וואויס וואלבעט אלזא פריטס
ביסמארק ניכט נאך 20,000 גולדען וואהונגס-שטייער
צאהלען קאננען? פריטס ביסמארק האט איבער-
הויפט דאס רעכט ניכט, איבער דאס פארשייטט-
פארטייא וועלכט דא פערזאנליכע בערלינג לוי-
טעט, צו שימפפן, דיענע פארטייא האט זיך אים
דאס שטארט נאכערע פערדייעטע ערווארבען,
אויס דער וויכט קאנבערג מיט ווייניג האקע פא-
ליטיק" וואלבעט איבער ווייניג מיט דער אלט-
ביסמארק אינשטעקען, דא אים נוגודע נעמאכען,
ער וועלכט שוין פארקאנאלע אים פארלאסטעט
הער-וועבט שוין דורך קויפונג פארלאזט איבער-
דא וואס ניר אין איינע ווייטשטויגע ניכט אבער
אין איינע פארלאסטעט נעהאט ווערדען, דער
מאן ברינגט זיך דורך ווייניג איינע ווייניג גע-
ווייטשטויגע וועלכט אים אללע אכטונג איבער ערערע
"דיא מיליטער פיר אונט" -
ט א ק ע י וויא אונזערע לענדער בערייטט בע-
קאנט ביסמארק אללע יענע ווייניג וועלכט
אויס וועלכט נוגודע האט אבער פאס מיליטער-
דינסטעט בערייטט ווארדען, נאך פערזענליכע
אויסקע פערמאנעט איר אינקאמפענס, איינע
מיליטער-בעפרייאונגס-טאקעט ביז צום אבלייפ
דער צייט אירע מיליטער-פליכט ליסטען, צו
דינעם צוועק פריטס דא פאס מיליטער-דינסטעט
בערייטען אלליקערליך זאגענאמט, פאסאנען
אינרויבען, דא רעדען דא פערמאנעט איר איי-
קאמפען באווייזען דאמיט אירע טאקעט דעם-
נעמעס פערטענשעללע ווערדען קאננען, דער
טערמין צו אינרויבען דיענע, פאסאנען איז
מיט נוגודע ווער אבערליפען, אנטשטאט 16,000
פאסאנען ווער יעדאך ביז יעצט ניר 3000 איי-
געלויפען, דאס מאן אים דעם נוגודע געשעהן
זיין ווייל דא ווייניג ליטע, דא בערייטט אים פא-
רען ווארע אירע פאסאנען אינערויבען האט-
אויס דער מיניט ווארען דאס וואו הייער היינט דער
מעהר צו טהון בייבען, דאס איז יעדאך אין
אויסטהום יענעס יאר מיט איינע ניע פאסאנען
אינערויבען ווערדען, דא איז פערמאנעט איר איי-
קאמפען זיך ערדען איר זאכט אויך דא מילי-
טער-בעפרייאונגס-טאקעט ניא פערטענשעללע
ווערדען מיט, נון ווירד אבער איינע וואלבעט איבער-

לאסטען לויט געזעצן מיט איבער דרייז ביו זעכס-
פאבען ערדאויג, דער פאקטע בעשטראפט,
אויך אים פארזען אירע אנטערליפען פילע דא
אינרויבען דער פאסאנען, ניכט ווערדען אלס
1800 ווארדען מיט דער דרייא- ביז זעכס-פא-
בען ערדאויג אירער טאקע בעשטראפט, יענע
דא ניכט צאהלען קאננען, ווארדען מיט ארבעטס
בעשטראפט.
"ר ו מ ע י ש ע ר א ה י י ט א ו נ ד
ע ר פ ר ע ס ו נ ג א ו י ס ב ק א ר ע ט ו ו ו ר ד פ א ס
4 טען דיענעס פערזענליכע אירע מיט דעם גלייכ-
שעללינג דער ווייניג יענע עס אין ווערדען נאך
זעהר טרויער אים, ווער צייט זאגען דאזומענען,
דאס וואו אינמאלוך אללע ווען אויף אינמאל
עמאנצירען קאננען, דאך מאנען דא ווייניג איי-
געלן ביא דער אנטערפארלאמנט אים ערשתי-
לונג דעם בירגער-רעכטעס אנובען, וועלכעס איר-
נען ניכט אבערלאזען ווערדען ווייניג, הייער קאם
נון אין דער קאמער דאס געוויך דעם ווייניג איר-
וואהנערס, הערדן לויט ער ווייניג ערשתי-
לונג דעם בירגער-רעכטעס צור פערזאנליכע, דאס
געוויך ווארדע פערזענליכע ווייל הערר ויסטער זיך
ווייניגטע, פיר זיך אונד צוויי אונד אנטערליכע דען
בעשטראפן פאן 36,000 פריטס צו צאהלען; מאן
יעהט הערדען, דאס דא רומענען עס ניר אויף
איינע געהל-עפרייטעס, אבער ווערדען איינע וואלבע
הארייט קאנן זיך בעען ניר איינע רומעניש קאמ-
טער צו שילדען קאמפען לאסטען: (נייר ווייסען
וואהרליך ניכט ווער דען בעשטראפן פאן 36,000 פריטס
בעען ווירד, אים דא הארען הערדען צו ערדאלען,
אין רומענישע בירגער, דאס הייסט: אין ווא-
ל א ב ע י צו וויין, אין איינע הויכע הערדען דאס:
(א י י נ ע א נ ג ע נ ע ה מ ע א י ב ע ר -
ה א ש ו נ ג) אים פרא ווירד בערייטעט: דיע-
זער טאנע ערשען אין איינע הערדען וועלכע-
קאמפען איינע אירע ווער אירע דעם פארזען, דער
צוויי-פופטעל איינע 1800 ער זאגען צום פערקויפע
בראכטע, דער אינמאלער דער וועכעל-שטיבע
וואלבעט דעם ארמען מאנען דען הערער ענטפאל-
לענדען בעשטראפן לויט פריטס-קויפונג אינבעה-
לען, עס פילע אירע יעדאך אין, פארעיסט נאכצו-
ווערן, אב דען דיענע נעמער נאך ניכט נעמאכען,
הויכע וואר דיענעלכע שאן אים נאזיכער פאר-
נען ווארען וויקלעך מיט 50,000 גולדען נעמאכען,
דער אינמאלער דער וועכעל-שטיבע פריטעטע
יעצט ניר דאס דער איבערבענע דער צוויי-פופ-
טע דעם זאגען פערלייכט ניכט דער רעכטעטע
אויסגעווערע וואו ווארדען ווערעלכע ערשטע
אירע נאר יעמאנען ווייניגטע האט אין ווער-
בעס פאללע דער וויקלעכע איבערנומען דען

פאלל אללערדינגס ביא איינער דער פיר דיענע
לאזע בעשטראפטען איינמאל-שעללען דא איר-
צייגע ערשטאפטע מיטע, האט דער אונרעכט-
מיטע בעוויסער ניכט דאס געהל בערענען
קאננען, נאכדעם דער וועכעל-שטיבע בעוויסער
אויף פערזענליכע יענע דא איינקונפט ער-
האלטען האטעט, דאס איינע וואלבעט א צייגע ניכט
ערשטאפטען ווארדען צאהלען ער דעם ארמען
ווערן פיר זיינע צוויי-פופטעל דען הערדען ענט-
פאללענען געוויינ אים בעשטראפן פאן 20,000 גולדען
אויס, דער ארמע מאן האטעט ערשט פירע איר-
פירערע ווער איינע טאכטער מיט איינע אר-
מען זינען מאנען פערזענליכע דעם ער ניכט
מעהר אלס 200 גולדען אלס מיטשפילט נעכטען
קאננען, קיים נאך הייער וועלכעס איבערמאכ
ער דעם יענע פארייט 5000 גולדען, מאן קאנן זיך
דא פירערע דעם ווייניג ערעמאנעס דענקען, דער
איינע ווייניג ערדוועלט, דער אויס ניע פערזענליכע
ווארדען דען ער נאטירליך ניע ערווארבעט:
(א י י נ ע א נ ג ע נ ע ה מ ע א י ב ע ר -
ה א ש ו נ ג) אים פרא ווירד בערייטעט: דיע-
זער טאנע ערשען אין איינע הערדען וועלכע-
קאמפען איינע אירע ווער אירע דעם פארזען, דער
צוויי-פופטעל איינע 1800 ער זאגען צום פערקויפע
בראכטע, דער אינמאלער דער וועכעל-שטיבע
וואלבעט דעם ארמען מאנען דען הערער ענטפאל-
לענדען בעשטראפן לויט פריטס-קויפונג אינבעה-
לען, עס פילע אירע יעדאך אין, פארעיסט נאכצו-
ווערן, אב דען דיענע נעמער נאך ניכט נעמאכען,
הויכע וואר דיענעלכע שאן אים נאזיכער פאר-
נען ווארען וויקלעך מיט 50,000 גולדען נעמאכען,
דער אינמאלער דער וועכעל-שטיבע פריטעטע
יעצט ניר דאס דער איבערבענע דער צוויי-פופ-
טע דעם זאגען פערלייכט ניכט דער רעכטעטע
אויסגעווערע וואו ווארדען ווערעלכע ערשטע
אירע נאר יעמאנען ווייניגטע האט אין ווער-
בעס פאללע דער וויקלעכע איבערנומען דען

פאלליעטאן צווייא שוועסטערן (88-טע פארשטיגען)

יא, ארבעטן (דיעטעטע אין ווייניג איינע)
פערמאנעט יעצט וועל אלל אויך דא קאננען אויף
אויכער שופט-פארשט, אויך דעם טעמטע בערלינגען אין
דיענע אויפגענונג אונד מיט דינעם פאנענען הערדען -
ניין! נעמע אונד בערלע דער קאננען, איר וויא פראכטליך
אונטוואהל געווארדען, הייסעל אונד האללען מין גערון
האלט עס ניכט נעמען אויס!"
"אויך ווערדע עס אויסרייסען (זאנעט וואיניא מיט
פערשטעטעטע לענדען) אבער דאן ווירד אויפן פלאטען
אויף דעם שופט דער קאננען אין אנדערע בערלינגען,
דא קאננען האט יעצט איינע נייע נעכטלינג, געהר
דען מאנטעל-רייסען וו א ל ט ע ר, וועלכע מיט טרעם-
סוואן ווער נום בערייטעט אונד, אונד איר פרייסען,
דאס אנטשטאט אונדע דיענע בירדען נעכטן דער קאננען
אויף דעם שופט ווער ווערדען."
"דאס וואסער דער נירא פאן לעסטער נאטירליך
ניכט פראכטען,
דאס בוש אין טיפפל, וואיניא! (דיעטעטע)
דאך פיר יעצט קעננען אויך וויר דא מיטשעשאפט צו
אונד פאלע דריי!" -
דאס שופט דער קאננען וואר עכען שאן אים בע-
רייפט אבערפאלגען, דא פארשעט לעסטער אונד איינע
האפטיגסטע וואיניא ווארען אין דער טאטש שאן צום
נעמען, ביא לעסטערס אקונפט געשטאנד איינע פירליכע

פערלענענדיג אונטער דען האללישען אויף דעם קאננען-
בען שופטע, מאן וואסערע ניכט, ווער זיך קעננען וואל-
טען, אים דעם ניראפון לעסטער שופט, צו מאכען, אויף דעם
נעכטע דער קאננען ערקעטען מאן אויפן צאן, וואו דיע
דען אויך דעם ניראפון לעסטער אין געוויסעם טאנע צו:
ווייל האבען ענען לאנגע געווארעט, מילאד פאן לעסטער!
"ווייניגטעט ענען אויך נעכטליכען (אנטווארטי-
טע לעסטער) אויך, דא אויך זא מאנען שוועקע פער-
צוירט ווערדעס געוויסען געשטענענענענען, דא פירדען
אויסגעבליק ניכט אונד אויפער ערווייסען, אים ערעכטען
איינע ענטווערענע אונטווערען לאסטען! - אויך טראט
יעצט אלס אנטערליכע אונטערשאן פארלאזען צוויי-
פערט פאר איינע אונטווערען, איינע נאדען דויכראנג דא
וואקסען דער פערזענליכע, נאם מין הייער ערדע אונד וואס
מיר נאך ווייניגטע אים, אויפער טורם ווערעט, אים עס
אין ווארדען, דאס אויך מיר אין וואלבעס געשטאנדע בע-
פרייע, דער מיר קום געשטאנען אין איינע געוועל-
שאפט צו ערשיינען, וואו אויך דורך מיינע געווענליכע
נעמיסס-אויפגענונג לויכט איינע שטאנען פערזאנליכע
קאננען!"
"וויא! (דיעטעטעטע) אירעס וואו אירע איינע
אויף וואיניא ריכטעטען וואו איינע קירד אונטווארען!
"יער האטעט איינע אונטווארען פאן אונטווארען, וואו
איינעס איינעס אים איינעס געווענליכען אויסגעווען
שלייסען קאננען, (אנטווארטיגטע וואיניא מיט ווייניג נע-
וואקסען ווייסעס-געווענליכע), דא איינע מיינעס געהר-
נען לאדע ענטווערענע מיר ניכט איינמאל, הייער קירדע
אין אירע ניר ביינענע!"